

PRESUDA SUDA

23. siječnja 1975.

U predmetu C-31/74

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputila Pretura di Roma (Okružni sud, Rim, Italija), VIII. kazneno vijeće, u postupku koji se vodi pred tim sudom protiv

Filippa Gallija,

o tumačenju članaka 2. i 3., članka 5. drugog stavka, članka 30., članka 39. stavka 1. i članka 40. stavka 3. Ugovora o EEZ-u te odredaba uredaba Vijeća br. 120/67 od 13. lipnja 1967. (SL str. 2269.) i 136/66 od 22. rujna 1966. (SL str. 3025.),

SUD,

u sastavu: R. Lecourt, predsjednik, J. Mertens de Wilmars (izvjestitelj) i Mackenzie Stuart, predsjednici vijeća, A. M. Donner, R. Monaco, P. Pescatore i H. Kutscher, suci,

nezavisni odvjetnik: J. P. Warner,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 26. travnja 1974. koje je Tajništvo Suda zaprimilo 13. svibnja 1974. Pretura di Roma (Okružni sud) uputila je, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, nekoliko pitanja o tumačenju članaka 2. i 3., članka 5. drugog stavka, članka 30., članka 39. stavka 1. i članka 40. stavka 3. Ugovora o EEZ-u te odredaba Uredbe Vijeća br. 120/67 od 13. lipnja 1967. o zajedničkoj organizaciji tržišta žitarica (SL str. 2269.) i Uredbe Vijeća br. 136/66 od 22. rujna 1966. o uspostavi zajedničke organizacije tržišta ulja i masti (SL str. 3025.).
- 2 Ta su pitanja upućena u okviru kaznenog postupka protiv gospodarskog subjekta optuženog da je u prodaji žitarica i brašna dobivenog ekstrakcijom sjemenki uljarica, prekršio odredbe talijanskog Zakonodavnog dekreta br. 425 od 24. srpnja 1973. (GU br.

189 od 24. srpnja 1973.) o uređenju cijena robe koju proizvode ili distribuiraju veliki poduzetnici.

3 Taj dekret obvezivao je trgovačka poduzeća koja proizvode ili distribuiraju robu koja se prodaje po težini, mjeri ili broju i čiji je promet u prvom polugodištu 1973. bio veći od 5 milijardi lira, da dostave cjenik koji se mogao promijeniti tek nakon 60 dana nakon obavijesti nacionalnim tijelima i to ako potonja nisu dala prigovor u tom istom roku.

4 Prema utvrđenjima nacionalnog suda, proizvodi koji su se prodavali protivno navedenom zakonodavnom dekretu su žitarice na koje se primjenjuje Uredba br. 120/67 i brašno dobiveno ekstrakcijom sjemenki uljarica na koje se primjenjuje Uredba br. 136/66.

Odgovor na upućena pitanja tom sudu treba omogućiti da odluči o spojivosti odredaba Zakonodavnog dekreta br. 425, u dijelu u kojem se potonje odnose na navedene proizvode, s Ugovorom o EEZ-u i s uredbama br. 120/67 i 136/66.

5 Četirima prvim pitanjima (a, b, c i d) o sustavu cijena u području primjene uredaba br. 120/67 i 136/66, u biti se pita isključuje li se, i u kojoj mjeri, sustavom cijena uvedenim na razini Zajednice u okviru zajedničke organizacije tržišta, nacionalni propis o cijenama.

6 U istu svrhu se još pita, i s obzirom na članke 2., 3. i 5. Ugovora o EEZ-u jesu li načelo slobodnog kretanja robe na zajedničkom tržištu i zabrana izolacije nacionalnih tržišta postavljanjem prepreke uspostavi jedinstvenog tržišta temeljna načela pravnog poretka Zajednice iz kojih za pojedince proizlaze subjektivna prava koja su nacionalni sudovi, ako države članice krše ta prava, dužni štiti (pitanje e).

7 Slično je pitanje postavljeno s obzirom na članak 30. Ugovora o EEZ-u, o zabrani količinskih ograničenja uvoza i svih mjera s istovrsnim učinkom (pitanje f, 4).

8 Uredba br. 120/67 o žitaricama, donesena u okviru zajedničke poljoprivredne politike ima za cilj uspostaviti zajedničku organizaciju tržišta u smislu članka 40. Ugovora.

Ta zajednička organizacija tržišta, kako je to opetovano istaknuto u preambuli Uredbe br. 120/67 ima za cilj uspostaviti „jedinstveno tržište” žitarica za Zajednicu, koje podliježe zajedničkom upravljanju.

9 Kako bi se ostvarilo ovo jedinstveno tržište, uredba uspostavlja sustav koji obuhvaća skup materijalnih pravila i ovlasti, uključujući okvir organizacije kojim se može odgovoriti na sve predvidive situacije.

10 Naime, središnje mjesto u tom sustavu pripada „sustavu cijena” koji je predviđen člankom 1. Uredbe i primjenjuje se, sukladno članku 2. stavka 3., u fazi proizvodnje i veleprodaje.

- 11 Taj sustav cijena ima za cilj omogućiti potpunu slobodu trgovine unutar Zajednice i u skladu s tim regulirati vanjsku trgovinu, sve sukladno ciljevima kojima teži zajednička poljoprivredna politika.
- 12 Za osiguravanje slobodne trgovine unutar Zajednice Uredba sadržava skup odredaba čiji je cilj ukinuti kako prepreke slobodnom kretanju, tako i sve poremećaje u trgovini unutar Zajednice uzrokovane intervencijama država članica na tržištu, koje su različite od onih predviđenih sâmom Uredbom.
- 13 Taj je cilj istaknut u uvodnoj izjavi 15. u skladu s kojim „uspostava jedinstvenog tržišta žitarica podrazumijeva uklanjanje, na unutarnjim granicama Zajednice, svih prepreka slobodnom kretanju dotične robe” [neslužbeni prijevod] te u uvodnoj izjavi 16. sukladno kojoj bi „dodjela određenih potpora ugrozila uspostavu jedinstvenog tržišta koje počiva na sustavu zajedničkih cijena” [neslužbeni prijevod].
- 14 U tom cilju članci 21. i 22. Uredbe donijeli su prikladne odredbe.

Ovi članci imaju za cilj u dotični tržišni sektor prenijeti odredbe članka 2. i članka 3. osobito točaka (a), (d) i (f), članaka 9. i 30. Ugovora o EEZ-u kojima se uklanjanjem svih prepreka slobodnom kretanju robe nastoji uspostaviti zajedničko tržište.
- 15 Takvim se sustavom isključuje svaki nacionalan propis koji izravno ili neizravno, stvarno ili potencijalno narušava trgovinu unutar Zajednice.

Stoga, što se konkretno tiče sustava cijena, s Uredbom su nespojivi svi nacionalni propisi čiji je učinak narušavanje postupka formiranja cijena kako je donesen u primjenjivim odredbama Zajednice.
- 16 Osim materijalnih odredaba koje se odnose na djelovanje zajedničke organizacije tržišta u dotičnom sektoru, Uredba br. 120/67 sadržava okvir organizacije zamišljen tako da Zajednici i državama članicama omogući da odgovore na sve vrste poremećaja.
- 17 Kao prvo, u tom pogledu valja istaknuti da je isporuka poljoprivrednih proizvoda potrošačima po razumnim cijenama jedan od ciljeva predviđenih u članku 39. stavku 1. Ugovora o EEZ-u.
- 18 Stoga su člancima 19. i 20. Uredbe donesene izričite odredbe za takve slučajeve, tako što Vijeću daju ovlast donošenja svih prikladnih mjera ako je tržište Zajednice poremećeno ili mu prijete poremećaj zbog povećanja cijena na svjetskom tržištu, što dovodi u pitanje normalno funkcioniranje mehanizma formiranja cijena koji je uspostavljen uredbom.
- 19 U članku 20. precizno se navode načini zajedničkog djelovanja u kojem, u slučaju određenih ozbiljnih poremećaja, sudjeluju Vijeće, Komisija i države članice.
- 20 Osim ovlasti koje se Uredbom dodjeljuje Vijeću i Komisiji, Komisija je, na temelju sâmog Ugovora, odgovorna za općenitu zadaću nadzora i inicijative.

21 U tom kontekstu valja još skrenuti pozornost na ulogu stalnog savjetovanja koju u okviru upravljanja dotičnim tržišnim sektorom osigurava „upravljački odbor” uspostavljen člankom 25. Uredbe.

Osim zadaća koje su mu posebno dodijeljene, u skladu s člankom 27. Uredbe, upravljački odbor može razmatrati svako drugo pitanje koje mu uputi predsjednik, bilo na vlastitu inicijativu ili na zahtjev predstavnika države članice.

22 Stoga je očito da organizacijski okvir Uredbe br. 120/67 svakoj državi članici daje mogućnost da zajedno s institucijama Zajednice u najkraćem mogućem roku poduzme prikladne inicijative, ako normalno odvijanje mehanizma cijena uspostavljenog Uredbom ne omogućava odgovor na neželjene trendove utvrđene u kretanju cijena na vlastitom državnom području.

23 Kako bi opravdala jednostrane intervencije na kretanje cijena u dotičnom području, država članica se ne može oslanjati na odredbe članka 103. o konjunktornoj politici.

24 Naime, članak 103. koji se odnosi na konjunkturu politiku država članica ne obuhvaća područja koja su već postala zajednička, kao što je to organizacija poljoprivrednih tržišta.

25 Zatim valja ispitati jesu li prethodna razmatranja primjenjiva na područje tržišta ulja i masti koje se uređuje Uredbom br. 136/66.

26 I ova uredba uspostavlja zajedničku organizaciju tržišta zasnovanu na jedinstvu tržišta dotičnih proizvoda nastalom uklanjanjem prepreka slobodnom kretanju robe te na zajedničkom upravljanju tim tržištem.

Njezino je posebno obilježje to što za osjetljivije sektore proizvodnje, uključujući maslinovo ulje, ona uvodi sustav cijena dok za ostale proizvode koji potpadaju pod područje primjene Uredbe, u trgovini među državama članicama s trećim državama potonja predviđa samo carinsku zaštitu i mogućnost zaštitnih mjera u slučaju poremećaja na tržištu.

27 Iako nespojivost nacionalnih mjera kojima se želi utjecati na formiranje cijena može biti očita osobito kada je riječ o organizacijama tržišta sa sustavom formiranja cijena na razini Zajednice, točno je da postojanje zajedničke organizacije tržišta u smislu članka 40. stavka 2. točke (c) državama članicama uskraćuje mogućnost donošenja, u dotičnom sektoru, jednostranih mjera koje mogu ograničiti trgovinu unutar Zajednice.

28 Uostalom, članak 36. Uredbe izričito Vijeću daje ovlasti nužne za donošenje, s obzirom na zajedničku organizaciju, svake odredbe o izmjeni ili izuzeću kojom se uzimaju u obzir „posebne okolnosti” u kojima bi se jedan ili drugi proizvod mogao naći.

29 Valja zaključiti da u područjima obuhvaćenima zajedničkom organizacijom tržišta – *a fortiori*, kada je ta organizacija zasnovana na zajedničkom sustavu cijena – države

članice jednostrano donesenim nacionalnim propisima više ne mogu intervenirati u mehanizam formiranja cijena kako je utvrđen u zajedničkoj organizaciji.

- 30 Stoga je očito da nacionalni sustav, time što zamrzava cijene i zahtijeva administrativnu dozvolu, dovodi do promjene formiranja cijena kako je predviđeno u okviru zajedničke organizacije tržišta, nije spojiv s dotičnim uredbama te s općom odredbom članka 5. drugog stavka Ugovora o EEZ-u sukladno kojem se države članice moraju suzdržavati od svih mjera „koje bi mogle ugroziti” [neslužbeni prijevod] ostvarivanje ciljeva Ugovora.
- 31 Budući da ovlast donošenja prikladnih mjera radi sprječavanja povećanja cijena na dotičnim tržištima pripada institucijama Zajednice, jednostrane mjere koje države članice donose u tom području ne mogu se primijeniti na pojedince koji podliježu propisima Zajednice.
- 32 Stoga, jedini način, spojiv s pravom Zajednice, koji u sektoru obuhvaćenom zajedničkom organizacijom tržišta omogućuje da se ispuni svrha nekog nacionalnog propisa namijenjenog suzbijanju rasta cijena, jest da države članice poduzmu, u okviru Zajednice, prikladne inicijative kako bi ishodile da nadležno tijelo Zajednice donese ili odobri mjere koje su u skladu sa zahtjevima jedinstvenog tržišta uspostavljenog uredbama br. 120/67 i 136/66.
- 33 U dotičnim tržišnim sektorima, te uredbe jamče, s izravnim učinkom na pojedince, slobodno kretanje robe, osobito ukidanjem količinskih ograničenja i svih mjera s istovrsnim učinkom.
- 34 Međutim, valja precizirati da se sustav cijena uveden uredbama br. 120/67 i 136/66 primjenjuje isključivo u fazi proizvodnje i veletrgovine, tako da te odredbe ne zahvaćaju ovlast država članica – ne dovodeći u pitanje ostale odredbe Ugovora – da donesu prikladne mjere u području formiranja cijena u maloprodajnoj fazi i u fazi potrošnje, uz uvjet da ne ugrožavaju ciljeve ili djelovanje dotične zajedničke organizacije tržišta.
- 35 Naposljetku se pita je li u skladu s člankom 40. stavkom 3. drugim podstavkom Ugovora o EEZ-u, u vezi s člankom 5. te s uredbama br. 120/67 i 136/66, državama članicama dopušteno da u području kontrole cijena donose mjere čiji je učinak uspostava diskriminacije između proizvođača i potrošača unutar Zajednice.
- 36 Članak 40. stavak 3. drugi podstavak utvrđuje pravila koja se moraju poštovati u okviru zajedničke organizacije tržišta.

Ne dovodeći u pitanje analognu primjenu te odredbe na nacionalne organizacije koje bi u skladu s Ugovorom mogle i dalje postojati u određenim sektorima, ocjena nacionalnih propisa iz područja koja potpadaju pod zakonodavstvo Zajednice u ovom je slučaju bespredmetna.

Troškovi

37 Troškovi vlade Talijanske Republike i Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se.

Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja upućenog u kaznenom postupku koji se vodi pred Pretura di Roma (Okružni sud), na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

Sud,

o pitanjima koje mu je rješenjem od 26. travnja 1974. uputila Pretura di Roma (Okružni sud), odlučuje:

- 1. U područjima obuhvaćenima zajedničkom organizacijom tržišta, osobito kada je ta organizacija zasnovana na zajedničkom sustavu cijena, države članice jednostrano donesenim nacionalnim propisima više ne mogu intervenirati u mehanizam formiranja cijena kako je utvrđen u zajedničkoj organizaciji.**
- 2. S Uredbom br. 120/67 o zajedničkoj organizaciji tržišta žitarica i s Uredbom br. 136/66 o zajedničkoj organizaciji tržišta ulja i masti nespojiv je nacionalni propis koji time što zamrzava cijene i zahtijeva administrativnu dozvolu, dovodi do promjene formiranja cijena kako je predviđeno u okviru dotičnih zajedničkih organizacija tržišta.**
- 3. Uredbe br. 120/67 i 136/66 u dotičnim sektorima jamče, s izravnim učinkom na pojedince, slobodno kretanje robe, osobito ukidanjem količinskih ograničenja i svih mjera s istovrsnim učinkom.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 23. siječnja 1975.

[Potpisi]